

**Jus Canonicvm R.P. Pavli Laymanni, Soc: Jesu Theologi, Et
Olim In Alma Et Episcopali Academia Dilingana SS.
Canonum Ordinarii Professoris**

Juris Canonici A. R.P. Paulo Laymanno Societatis Jesu Theologo SS.
Canonum In Alma, Catholica, Et Episcopali Universitate Dilingana
Professore Qvondam Ordinario, Prælectionibus Academicis Illustrati

Laymann, Paul

Dilingæ, 1673

Capitvlvm VI. Cùm Causa.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-62587](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-62587)

lumniandi promissio, aut iuramentum de veritate sufficere videatur, præsertim in causis non arduis, tum consuetudine præsertim immemoriali, *l. De juram. Calumn.* abrogari potest. *cap. ult. de Consuetud.* Potest etiam aliter explicari hoc capitulum, nimirum non posse per consuetudinem introduci, vt iudice vel ad instantiam partis, vel ex officio, iuramentum Calumniæ exigente, ob causam quæ ipsi iusta visa est, recusari queat, potest tamen per consuetudinem introduci, vt si pars non exigat, iudex ordinariè hoc iuramentum non deferat. *Argum. cap. 1. loco citato in 6.*

CAPITVLVM VI.

Cùm Cauſa.

PARAPHRASIS.

Controversia erat inter Archiepiscopum Ravennatensem & Commune Faventinum, quam Innocent. III. quibusdam iudicibus delegat, qui cum in negotio procedere cunctarentur, causam avocavit, & partibus contententibus mandavit, vt apud Sedem Apostolicam comparerent, cum itaque Procuratores partis vtriusque, cum mandatis de rato adessent, iussit Pontifex petitionem Archiepiscopi per Procuratorem eius exhiberi alteri parti, ad eamque responderi, atque factis quibusdam interrogationibus ac responsionibus, iisque inscriptum redactis, adeoque lite coram Pontifice plenissimè contestatâ, à Procuratoribus Calumniæ iuramentum vtrinque exigi.

SUMMARIUM.

1. Delegans potest, non tamen solet facile à delegato avocare causam.
2. Syndicus etiam vocari potest Procurator.
3. Vt interrogationes Rei fiant, potest Actor petere ante libelli oblationem.
4. Et adhuc etiam post contestatam litem.

NOta I. Si iudices delegati causam expeditare recusent, iusta adest ratio, vt delegans illam ad se revocet, vel aliis committat, at verò sine causa quamvis possit Superior, non tamen facilè solet causam delegatam revocare. Vt dixi *tit. de Offic. delegat.*

Nota II. Syndicus Universitatis, vocari etiam potest, Procurator, ita sumitur ex textu. Nam Procuratores istos non fuisse specialiter constitutos ad illam causam, sed generaliter ad omnes causas, tum Archiepiscopatus tum Communitatis Faventinæ, adeoque fuisse Syndicos exinde colligitur, quia iuramentum eorum, in propriam animam partibus principalibus absentibus tanquam sufficiens receptum fuit. Videatur *Cap. Petitis vestra. 9. De Procuratoribus.*

Nota III. Actor pro plena libelli formatione & actionis expressione ante litem contestatam petere potest, vt per Iudicis officium Reus interrogetur de aliquo facto, v. g. vtrum pro hærede defuncti se gerat, & ex quâ parte hæres sit? Ita *glossa hic, verb. Interrogationibus.* Porro consultum esse monet *Panorm. hic n. 19.* vt Actor ante libelli oblationem petat interrogationem formari, v. g. Num Reus conventus possideat, vt sciat Actor qualem actionem edere debeat, non prohibetur tamen etiam post libellum oblatum petere vt Reus interrogetur, imò etiam post litem contestatam, uti docet *glossa in l. Qui petitorio. 27. ff. De Rei Vind.* vel quia dubium ad causæ decisionem postea emergit, vt docet *Durandus de Positionibus. §. 4. n. 3.* vbi bene addit, quòd iudex etiam postquam in causa conclusum fuit, ex officio partes interrogare possit, si dubium occurrat super actis antecedentibus, de quo informari debeat, ad sententiam justè ferendam. Ita habetur expressè in *cap. Cùm Ioannes. 10.*

De fide Instrumentorum.